

потреб суспільного виробництва, формування нових знань, їх збереження та розповсюдження. Таким чином інформаційні процеси набувають цілеспрямованого характеру. Тільки за наявності повноти знань їх кількість може перейти в якість. В ринкових умовах, що формуються в українському суспільстві, це має проявлятися в зниженні собівартості товарів і послуг, підвищенні їх якості, патентного захисту та екологічної чистоти.

Вивчення та методична підтримка нових форм фінансування науки та освіти прискорить хід економічних процесів. Дослідження взаємодії когнітивних, економічних структур і механізмів сприяє розвитку потенційних інтелектуальних можливостей.

Такий підхід вимагає зміни пріоритетів у розвитку суспільства, переорієнтації на культурні та духовні цінності. Знання знецінюються, якщо процес пізнання потребує лише розумової роботи та механічного запам'ятовування. Необхідні не лише знання про всесвіт (хоча це також потрібно), але і оволодіння способами пізнання реальності, наявність можливості власних відкриттів та здобутків. Рівень наукових та освітянських кадрів — це не тільки наявність спеціальної підготовки, але і людські риси, котрі формують особистість. Сьогодні проблема формування та розвитку людяної особи, пошук нових напрацювань у навчально-виховному процесі, самовдосконалення дуже актуальні. Постає потреба переоцінки ролі людини, орієнтація на набуття духовно-культурних цінностей, які сприятимуть створенню якісно нового наукового потенціалу суспільства, який допоможе розвитку вітчизняної науки та освіти, їх практичному втіленню та соціальній спрямованості розвитку економічної, наукової та освітянської систем.

Т. В. Глебова, аспірант
кафедри філософії

В. І. ВЕРНАДСЬКИЙ ПРО ПРОБЛЕМИ І ПЕРСПЕКТИВИ ВИЩОЇ ШКОЛИ

Стаття В. І. Вернадського написана для «Вісника вихователя» в 1913 р., але ідеї, які оприлюднив він тоді в цьому журналі, актуальні й досі, тобто в той час, коли Україна стала незалежною державою та намагається наблизитись до європейських (світових) стандартів у галузі освіти, зокрема вищої. Багато зроблено

вченими і освітянами України щодо універсалізації вимог до вищої освіти і створення багаторівневої системи підготовки кадрів вищої кваліфікації (бакалаврат, магістратура, аспірантура, докторантура), перероблені програми нормативних дисциплін і спекурсів, поступово втілюється рейтингова система оцінювання знань студентів, тестові письмові іспити тощо.

В. І. Вернадський вперше запропонував фундаментальні принципи вищої освіти. До них відносяться:

- розвиток науки і наукових організацій;
- демократизація і гуманізація суспільства;
- розповсюдження єдиної культури.

Якщо зіставити ці вимоги зі сьогодишнім становищем вищої школи України, то можна зробити висновки, що жодна з цих проблем ще не вирішена, незважаючи на зусилля суспільства в цьому напрямі. По-перше, на наш погляд, наука і наукові організації в Україні все ще перебувають у скрутному становищі: незадовільною є матеріальна база науки; низький рівень матеріального забезпечення вчених; не гарантована можливість працевлаштування наукової молоді

По-друге, що стосується розвитку демократії, то наявність за офіційними даними 60 % громадян України знаходяться за межею малозабезпеченості, що свідчить про неможливість більшості наших співвітчизників скористатись досягненнями демократії.

По-третє, доступності єдиної культури для всіх країн і народів заважає сучасна мовна ситуація в нашій країні в системі вищої школи. Як відомо, у нас одна державна мова, і мова навчання — українська, але більшість наукової і науково-методичної літератури видається англійською або російською мовою. Англійська мова доступна лише для елітарних прошарків, а російська — для 80 % населення України. Про це свідчать як соціологічні дослідження, так і статистичні дані про звертання наших громадян до мережі Internet. Інформаційна база цієї мережі на українській мові складає 1,5—2 %, на російській мові — близько 10 %, решта інформації — на англійській мові.